

Nr 941

av herr Hjorth m. fl.

om uppförande av industrihus som kommunalt beredskapsarbete.

Sysselsättningsläget har under de rådande gynnsamma konjunkturerna varit gott. Många bedömare anser dock att vi nu går mot en nedgång och att det åter blir kärvare på arbetsmarknaden. De orter som särskilt hårt drabbas vid lågkonjunkturer är de bruksorter och andra samhällen som har ensidigt sammansatt industri. Det kännetecknande för dessa orter är att de har en enda stor industri med ofta tunga arbeten och en i flera fall inte alltför lockande arbetsmiljö. Dessa industrier som i stor utsträckning är beroende av utlandsmarknaden är ytterst känsliga vid en konjunktur-nedgång då inte bara de anställda utan hela kommunen hårt drabbas.

Vi har i tidigare motioner framhållit norra Uppland som exempel på en region med ensidigt näringsliv, där en kris inom stålsektorn skulle beröra hela den norra länsdelen. År 1972 var arbetsläget och framtidsutsikterna i detta område mycket oroande, vilket föranledde stor aktivitet från främst den politiska och fackliga arbetarrörelsens sida. Genom uppvaktningar för regeringen, offentliga möten med medverkan av representanter för regeringen, länsorgan, företag, fackliga organisationer och kommuner samt i motioner och interpellationer i riksdagen uppmärksammades sysselsättningssvårigheterna i norra Uppland. Myndigheterna har också, glädjande nog, insett att åtgärder varit nödvändiga både för att hjälpa den industri som redan finns och för att få andra sysselsättningstillfällen till stånd. Även riksdagen har genom beslut klart sagt att i fråga om regionalpolitiskt stöd särskild hänsyn skall tas till områden intill det allmänna stödområdet. I detta sammanhang har bl. a. Norduppland angivits. Som ett resultat av denna viljeinriktning kan nämnas att lokaliseringsstöd lämnats till industrier i norra Uppland under den senaste tiden. Regeringen tillsatte föregående år en speciell arbetsgrupp för Österbybruk, där osäkerheten inför framtiden varit särskilt stor. Som ett resultat av bl. a. dess arbete får väl ses Överums Bruks etablering där, om än till att börja med i mindre omfattning. Länsstyrelsen har vidare haft en särskild arbetsgrupp för Norduppland. Företagareföreningen och landshövdingen personligen har gjort energiska insatser för industrilokaliseringen både där och i Uppsala. I ett svar på en interpellation av Hans Alsén våren 1974 förklarade också arbetsmarknadsministern att lokaliseringsspolitiska insatser för att motverka regional obalans utanför stödområdet är nödvändiga och får bedömas i varje särskilt fall.

Även om arbetsläget under senare tid i flera fall varit bättre än för bara två till tre år sedan, så kvarstår problemet i orter med den ensidigt inriktade

industrisysselsättningen och dess stora känslighet vid lågkonjunkturer. Även en kommun av Uppsalas storlek har stora problem fastän de där är de motsatta, nämligen en stark underförsörjning i fråga om tillverkningsindustri. Framför allt är det dock de mindre samhällena i norra Uppland och på andra liknande platser i landet som behöver stöd för att få ett mera allsidigt sammansatt näringsliv. Det har visat sig svårt för småföretagen att lokalisera sig till orter med en dominerande tung industri. Möjligheterna för kommunerna att uppföra industrihus som beredskapsarbete har tyvärr inskränkts eller nästan omöjliggjorts i och med nya direktiv från AMS:s sida. I direktiven sägs bl. a. att de företag som skall förhyra lokaler som uppförts som kommunalt beredskapsarbete skall ha "lokal avsättning", vilket väl får tolkas som avsättning inom den egna kommunen eller tätorten. Därmed är möjligheterna starkt begränsade. Många småföretag är i starkt behov av bättre lokaler inte minst i samband med kraven på en förbättrad arbetsmiljö, men för de flesta är det av ekonomiska skäl inte möjligt att bygga eget. Uppsala kommun fick för några år sedan uppföra ett industrihus på ca 2 000 m² som beredskapsarbete, och där sysselsätts i dag drygt 40 personer. I Tierp köpte kommunen industrilokaler i samband med en företagsnedläggelse, och den nya industri som där inrättats har visat att det var en riktig satsning.

Det är flera fördelar med industrihus. Man kan ta till vara mark och resurser bättre, man får en riktigare lokalisering av företagen, en bättre arbetsmiljö och det ger samtidigt sysselsättning inom byggnadssektorn. Vi förstår att AMS velat skärpa villkoren för att få bygga industrilokaler som beredskapsarbete, emedan många kommuner varit alltför ambitiösa vilket resulterat i att lokaler i dag står tomma. Trots medvetandet om detta förhållande vågar vi ändå påstå att det behövs ytterligare satsningar på industrihus som beredskapsarbete men med en mera selektiv bedömning. Det är ju knappast möjligt för en kommun att utan statligt stöd bygga industrihus, då kommunallagen förbjuder subventioner och då man som regel av ekonomiska skäl inte har längre amorteringstider än 15–20 år, vilket medför alltför höga hyreskostnader för företagen. För att få ett mera differentierat näringsliv och tryggare utkomstmöjligheter för människorna i orter med ensidig näringsstruktur önskar vi en uppmjukning av bestämmelserna beträffande uppförande av industrihus som beredskapsarbete på sådana platser. Som exempel på orter i norra Uppland som skulle behöva ökad småföretagsamhet kan nämnas Skutskär, Söderfors, Karlholm, Österbybruk, Öregrund och Östhammar. Helt klart måste förutsättningarna bedömas från fall till fall, men en allmänt sett mera generös bedömning anser vi nödvändig.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi
att riksdagen hos regeringen hemställer om en översyn av och
förslag till ändrade bestämmelser beträffande uppförande som
kommunalt beredskapsarbete av lokaler för småindustri och
hantverk i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 24 januari 1975

NILS HJORTH (s)

ARNE GADD (s)

HANS ALSÉN (s)

BIRGITTA DAHL (s)